

0.1. DE z ločljivimi spremenljivkami

. $f(x)dx = g(y)dy$. Integriramo in dobimo rešitev v obliki $F(x) = G(y) + C$.

1. Poišči splošno rešitev naslednjih DE:

- $9yy' + 4x = 0$.
- $y' = -2xy, y(0) = 1$.
- $y' = (1+x)(1+y^2)$
- $x^2y^2y' + 1 = y$
- $y' = (1+y^2)/(1+x^2)$
- $(xy - x)dx + (xy + x - y - 1)dy = 0$.

2. Krogla mase m prosto pada (gravitacijski pospešek g). Pri tem jo zavira upor zraka, ki je sorazmeren s kvadratom hitrosti padanja krogle. Izpelji DE $mv' = mg - kv^2$ in jo reši.

3. Kovinsko kroglo segreto na $100C$ potopimo v vodo s temperaturo $30C$. Po 3 minutah se krogla ohladi na $70C$. Po kolikšnem času se krogla ohladi na $50C$? Predpostavi, da je hitrost ohlajanja sorazmerna temperaturni razliki.

4. Tekočina z zelo majhno viskoznostjo izteka skozi okroglo odprtino na dnu valjaste posode. Kako se gladina tekočine spreminja s časom? Predpostavi, da je hitrost iztekanja enaka $\sqrt{2gh}$, kjer je h višina gladine in g gravitacijski pospešek.

0.2. Homogene DE

. V enačbo $y' = f(y/x)$ uvedemo novo spremenljivko (= funkcijo) $y(x) = u(x)x$. Dobimo $y' = u'x + u$ in $u'x + u = f(u)$.

1. Določi splošno rešitev :

$$y' = (x + y)/(x - y).$$

$$y' = 2xy/(x^2 - y^2).$$

$$xy' - y = \sqrt{x^2 + y^2}.$$

0.3. Eksaktne DE.

. DE $P(x, y)dx + Q(x, y)dy = 0$ je **eksaktna** če je $P_y - Q_x = 0$. V tem primeru je rešitev oblike $F(x, y) = C$, kjer je $F_x = P$ in $F_y = Q$.

1. Reši DE $(2x^3 - xy^2)dx + (2y^3 - x^2y)dy = 0$.

2. Reši DE $\exp(y)dx + (x \exp(y) - 2y)dy = 0$.

Kadar enačba ni eksaktna, jo lahko pomnožimo z ustrežno funkcijo $M(x, y)$ (**integrirajoči množitelj**); nova enačba $MPdx + MQdy = 0$ postane eksaktna.

1. Poišči integrirajoči množitelj oblike $M(x)$ in reši DE $(x^2 + y)dx - xdy = 0$.

2. Poišči integrirajoči množitelj oblike $M(Y)$ in reši DE $y(1 + xy)dx - xdy = 0$.

0.4. Linearne DE 1. reda

• $y' + p(x)y = q(x)$. Najprej poiščemo rešitev y_h homogene enačbe $y' + p(x)y = 0$. Nato z metodo variacije konstante poiščemo partikularno rešitev originalne enačbe v obliki $y_p = C(x)y_h$.

1. Določi splošno rešitev:

$$y' + 2y = 4x$$

$$y' + 2xy = xe^{-x^2}$$

$$y' + y = \cos(x).$$

2. Določi družino krivulj, pravokotnih na družino krivulj

- $y = a \exp(x)$
- $y^2 = 4(x - a)$
- $x^2 + y^2 - 2ax = 0$.

Najprej z odvajanjem zapiši DE ki določa družino (s tem dobiš polje smeri).

3. (a) V posodo prostornine a priteka b litrov/s sveže vode; odvečna voda odteka iz posode. Na začetku je v posodi raztopljenih c kg soli. Poskrbljeno je za enakomerno mešanje. Kako se količina soli spreminja s časom ?

(b) V posodo s svežo vodo je speljan odtok iz posode v (a). Odvečna voda odteka iz posode. Poskrbljeno je za enakomerno mešanje. Kako se količina soli spreminja s časom ? Kakšna je maksimalna količina soli in kdaj je dosežena?

4. Določi enačbo krivulje $y = y(x)$ z lastnostjo: Naj bo A točka na krivulji, B presečišče tangente z y -osjo, $O = (0, 0)$. Želimo da je $|AB| = |AO|$ v vsaki točki krivulje.

0.5. Bernoullijeva enačba

• $y' + p(x)y = q(x)y^a$, $a \neq 0, 1$. Enačbo delimo z y^a in dobimo $y'y^{-a} + py^{1-a} = q$. Uvedemo novo spremenljivko (=funkcijo) $u = y^{1-a}$.

1. Reši enačbe

$$y' + 2yx^{-1} = 1/2x^{-4}y^{-1}$$

$$yy' + xy^2 - x = 0, y(0) = -1.$$

0.6. Linearne DE 2. reda

. 1. Poišči splošno rešitev:

$$y'' + y' - 2y = 0$$

$$y'' - 4y' = 0$$

$$3y'' - 2y' - 8y = 0.$$

2. Poišči splošno rešitev:

$$y'' - 6y' + 9y = 2x^2 - x + 3$$

$$2y'' + 5y' = \exp(-5/2x)$$

$$2y'' + 5y' = \cos(x)$$

$$y'' + y = \sin(x) \text{ in } y(\pi/2) = 0, y'(\pi) = -1/2.$$

3. Znižaj red in reši enačbo

$$xy'' = y'$$

$$(y'')^2 = y'.$$

$$y^{(4)} - 2y^{(3)} + 2y'' = 0.$$